

Három az egyben

/TDK pályamunka/

Kezdetek

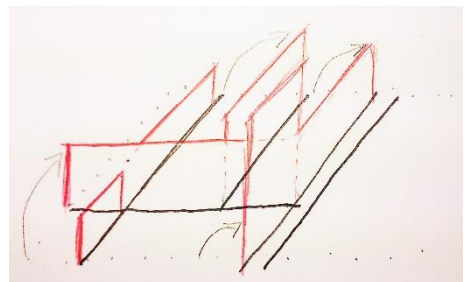
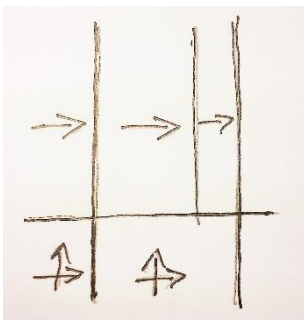
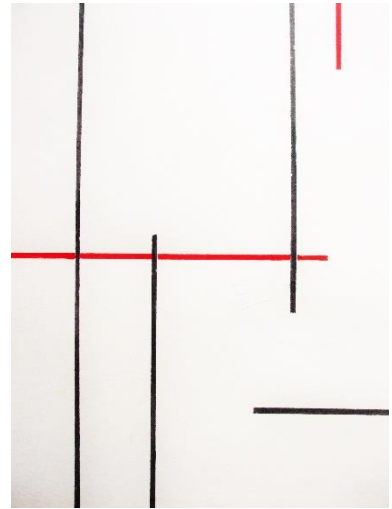
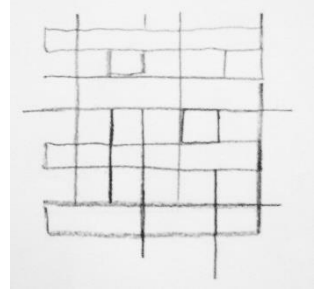
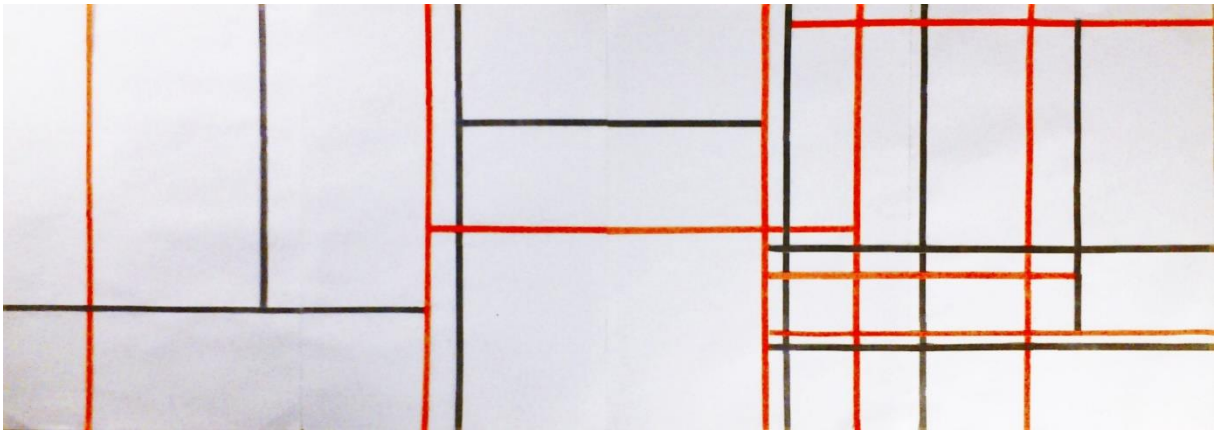
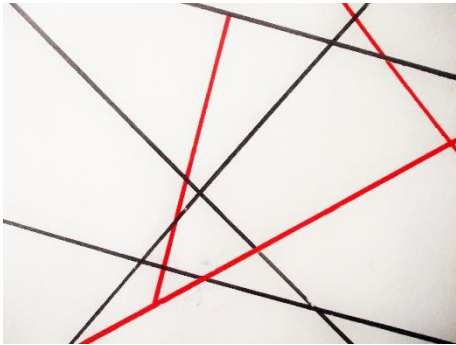
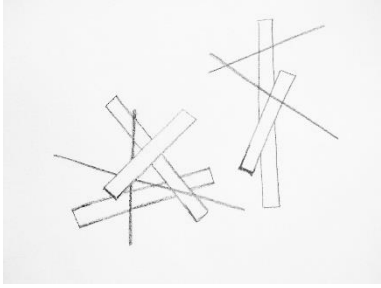
Alkotásom csírája az előző tanévi rajz tantárgy kereteire vezethető vissza, ahol a 2015-ös Tudományos és Művészeti Diákköri Konferencián való részvételhez Üveges Gábor és Mengyán András Rend és káosz című témamegjelölése keltette fel személyes érdeklődésemet és adott megfelelően elgondolkodtató kiinduló alapot. A félév során és utána is konzultációk segítségével jutottam el a kész pályamunkámhoz, melyet az alábbiakban szeretnék bemutatni.

Keresés

A rend és káosz fogalom pár körüljárásának több szempontból indultam neki. Egyszerű hétköznapi példák során rájöttem, hogy ez a két fogalom csak egyszerre létezhet, ezáltal kettőséget hoz létre. A rend és káosz, mint egy-egy érték kettőt ad. A férfi és nő nemileg biztosan ellentétek, azonban mégis egy párt alkotnak. A tulipán reggel kinyílik, este összecsukódik, de mindig virág marad. Az individuumok egyesítéséből új jelentéstartalom születik. Rend nem létezik káosz nélkül, hiszen rendet teremteni káoszban tudunk és vice versa. Eleve elrendelt formák tárgyi környezetünkben nem léteznek. Minden eszközünket, az építészeti teret, egyáltalán a környezetünk összességét az ember saját formai gondolkodása alapján képi, annak kivételése. Amikor a rend és káosz jelentését firtattam egyértelmű volt számomra, hogy a kettő közötti kapcsolatot egy meghatározott rendező elv adja, tehát egy külső beavatkozás. Az alkotással kapcsolatban is megfogalmaztam ezt a fő rendező eszközt, mégpedig egy aránypár formájában. A koncepció fejlődését folyamatos vizuális skiccek követték, a koncepció ihlette a kezdeti rajzokat, majd ezek visszahatottak a koncepcióra, így együtt szervesen haladtak előre a végső megoldásig. Két pont között a megtehető út egyenes mentén a legrövidebb. Úgy gondoltam, hogy az adott témám végső célját egyenes úton érhetem csak el. A rend és káosz fogalmát speciális görbékkel, azaz egyenesekkel definiáltam. Kezdetben ezek az egyenesek érzelem vezérelte rendben, hosszúságban és irányban kerültek fel a lapra, mondhatni káoszt alkottak. A formáló eszközeim tehát már adottak voltak.

Arány

Az eszközök használati módja az az aránypár volt, melyet már fentebb előrevetítettem, mint a rendet és káoszt összekapcsoló erőt. Az arány végig a szemem előtt hevert. Skiccelés közben

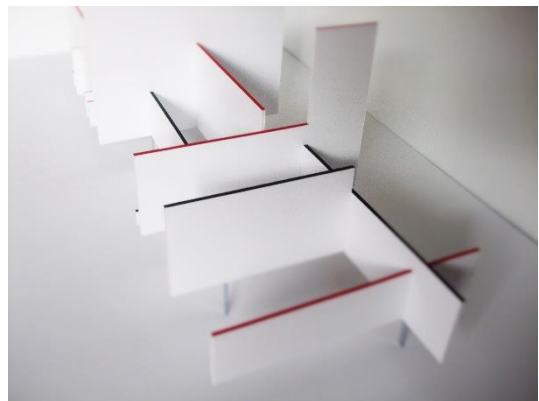
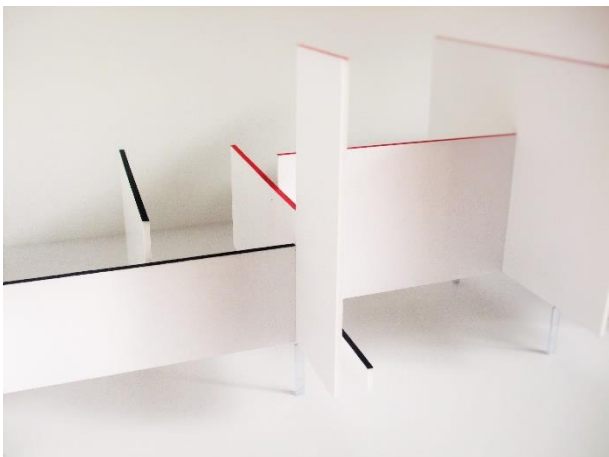
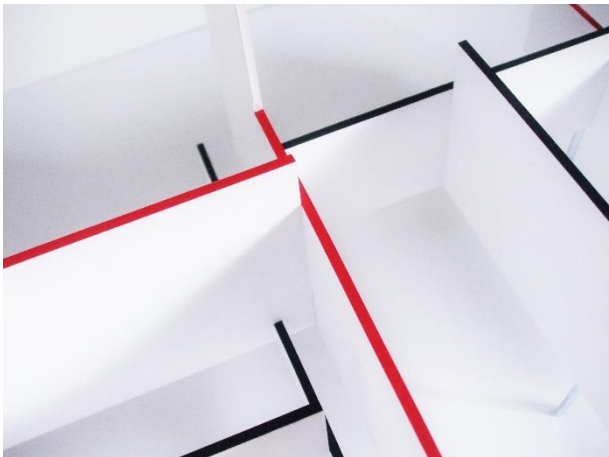
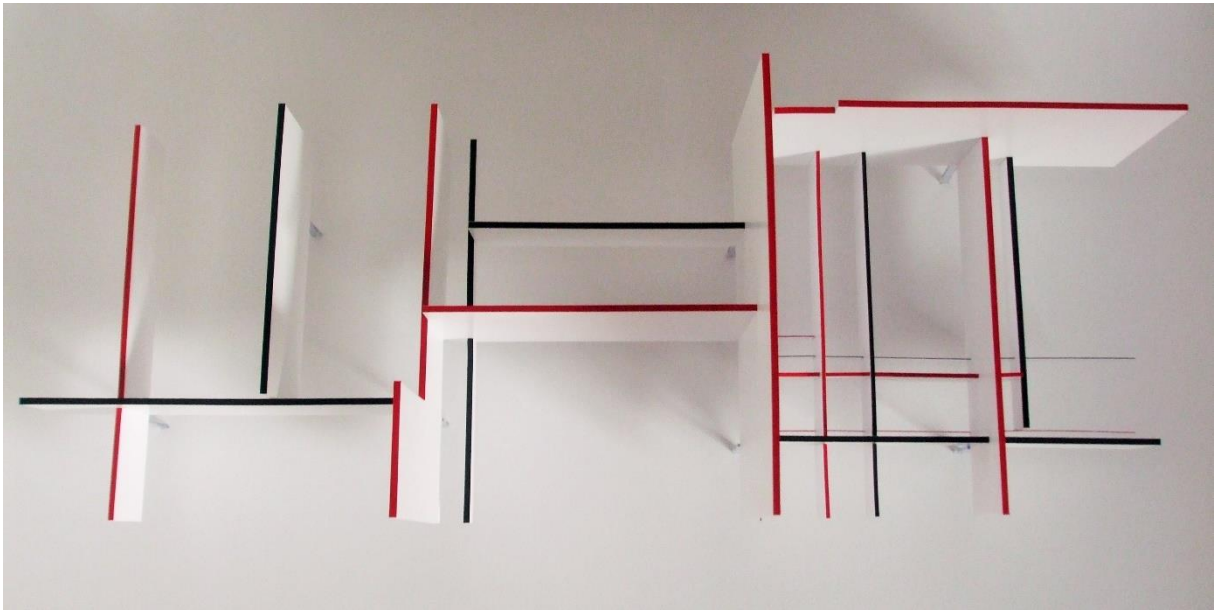
kezdetben csak néztem, de nem láttam és nehézségekbe ütköztem a használható felületemmel kapcsolatban. Ennek megértése kulcsfontosságú volt a tervezés továbbhaladásában. A skiccpapír oldaléleinek egymáshoz való viszonyának (5:7) a felfedezése oldotta fel a problémát, hiszen megfelelő méretet adtak az egyeneseimnek. Ezáltal nyertem két olyan hosszúságot, amelyek észrevétlenül, de döntően alakítják a mindennapjainkat. A ceruza használata közben nem is gondolunk arra, hogy milyen keretet jelent az a felület, amelyen dolgozunk; meghatározó a végeredmény szempontjából. Ezt az arányt eszközként kihasználva a felület korlátozó tulajdonságát kvázi kiküszöbölöm, hiszen én alakítom a kereteket. Ennek segítségével a leendő térbeli modellem képes választ keresni a tér végtelen tág, és végtelen apró részletére úgy, hogy közben azok az elemek (oldalélek, egyenesek) érik el ezeket a tereket, amelyek kezdetben a korlátot képviselték. A kiállíthatóság és az emberi kézzel való mozgathatóság érdekében azonban az öthetedes arányt nem ültettem át más hosszúságba, hanem megmaradtam az A/5-ös lap méreteinél, amely meghatározza a végtelen tér egy részletét, amelyet jelen bemutatott alkotás képvisel.

Sík

Egyenes, sík. A folyamatban az eszközeim már adottak, ezekből további objektív és szubjektív alkotási folyamat révén alakul ki a végleges forma. Geometriából tudjuk, hogy ha két egyenes párhuzamos, vagy merőlegesek egymásra, akkor síkot alkotnak. Köztük a szorosabb kapcsolatot az öthetedes arány alkotja. A szerkesztés és a vizuális megjelenés, kontraszt érdekében az egyik egyenes fekete, míg a másik vörös színt kapott. E két linearitás által létrejövő síkok hófehér környezetbe helyezve tisztaságot kölcsönöznek a modellnek. Kiinduló elemeim, a két egymással érzékelhető arányban (5:7) álló egyenesek mozgásával létrejön először a sík kompozíció. Az egyeneseket intuitív módon, de meghatározható sorrendben egymáshoz képest merőleges és párhuzamos helyzetbe hoztam. A fekete és piros vonalak váltakozása, valamint a balról jobbra és lentől felfelé haladási irány következtében alakul ki az a sík kompozíció, amely úgymond második lépcsője a fejlődésnek. (A képzési elvek definiálása után beláthatjuk, hogy mindegyik oldalról szemlélve ugyanazt az eredményt kapjuk.)

3D

Térbeliség, tér a térben. A sík kilép a helyzetéből, így keletkezik a tér három dimenziója. A sík kompozícióból úgy származtatom a térbeli formát, hogy az egyenesek közötti kitöltetlen területet, a téglalap síkidomokat kiforgatom; az egyeneseket forgatási tengelynek használva egy

ortogonális rendszer alakul ki. A kiforgatási tengelyek, azaz a színnel ellátott egyenesek a síkokkal együtt emelkednek a térbe, azokkal azonos magasságba, azonban téri helyük elérésének a módja különböző. Míg a síkok negyed kör ívén fordulnak, addig a fekete és piros szálak a síkra merőlegesen felfelé eltolva haladnak. A negyed kör sugara maga a kiforgatott téglalapnak a tengelyre merőleges oldalának a hossza, amely egyben az eltolás hosszúságát is megadja.

Az egyenesek síkot alkotnak, a metsződő síkok helyet, teret. A harmónia közöttük nem egymás alá rendeléssel jön létre, hanem egymás mellé rendelésből fakad, hiszen egyik szorosán függ a másiktól, egyik nem létezne a másik nélkül. Ez a három egység (egyenes, sík, tér - egymás mellé rendeltségükből adódóan egységek) egy nagyobb mindenség részeként működnek és így hárman egy új jelentéstartalmat keltenek életre. Teret hoznak létre, teret a térben. Ahogy már fentebb említettem, a modell nem törekszik hatalmas méreteket ölteni, csupán a léptékében próbál megfelelni. A fő irány a végtelen kicsi elemek elérése felé törekszik, amelyet jelen esetben az egyenesek sűrűségének a változtatásával érhetünk el. Minél sűrűbben helyezkednek el ezek az elemek, annál kisebb síkokat tudunk kiforgatni, így a felületek száma egyre nő, azonban négyzetmétere (négyzetdecimétere, négyzetmillimétere... stb.), tehát a területük egyre csökken. Mivel végtelen számú egyenest tudunk elhelyezni, ezért a felület is végtelen sokáig boncolható. A kiforgatott síkok helyükre kerülve testekké válnak, amelyek mélysége elenyésző a másik két befoglaló mérethez képest. Annak érdekében, hogy ez a kisebb síkoknál is teljesüljön, a testek elvékonyodnak, és ahogy a síkok területe tart végtelenbe, úgy követi őket a testek vastagsága is.

Summa summarum

A címválasztás tudatos, nem a tárgyat közvetlen leíró jelző, hanem annak szellemi háttérére rámutató, a gondolkodás eredményének az összegzése. A létrejött tárgy szép, tiszta és önmagában is megállja a helyét, ami igazolja a gondolatmenet és a koncepció helyességét. Jelen dolgozat mankóként szolgálhat az alkotásom mellé. Emellett számomra a miért kérdése és a folyamatban való részvétel nyújtja a végső elégedettséget. A Három az egyben további gondolkodásra biztatja a befogadót, hogy mi is az oka a választásnak; az összemetsződéseken, a síkokon folyamatosan utat keresünk, nem hagyják nyugodni a szemet és állandó továbblépésre készlet.

Lampért Dávid, építészmérnök hallgató

Konzulens: *Dr. Üveges Gábor*

2015.10.26.